

Příběhy našich sousedů 2016

Marie Melicharová, rozená Vacková

Životopis

Zpracovaly: Aneta Dolská, Lenka Jonášová, Adriana Nováková, Lenka Poláčková

Vyučující: Mgr. Helena Uhlířová

Škola: Základní škola Jihlava, Kollárova 30, příspěvková organizace

Marie Melicharová

Paní Marie Melicharová se narodila 10. 2. 1920 ve Vanově u Telče, okres Jihlava, v rodině truhláře Bohumila Vacka a „šafářovy“ dcery Terezie Vackové, rozené Dvořákové z Dolní Bobrové.

Životní příběh paní Melicharové je zajímavý již před jejím narozením. Ve své podstatě začal kolem roku 1900 v rakouské Vídni.

Její rodiče přišli do Vídně za prací. Maminka byla služkou ve vídeňské rodině a tatínek truhlářem v továrně. Po seznámení vstoupili do svazku manželského, ze kterého v roce 1909 vzešel její starší bratr „Bóža“ =Bohumil „*boha milovati*“. Žili zde do jara 1914, kdy se z vážných rodinných důvodů museli přestěhovat do Vanova, tatínkovy rodné vesnice. Téhož roku musel p. Vacek narukovat do armády, protože v červenci vypukla 1. světová válka, která rodině paní Melicharové přinesla spousty smutku, stesku a strachu o život tatínka. P. Vacek na počátku války onemocněl, jak říká paní Melicharová: „*šarlachem*“, který mu však nezabránil zúčastnit se v roce 1916 bitvy u italské Piavy. Z války se šťastně vrátil přes východní frontu těsně před Vánocemi 1918. O dva roky později se narodila naše pamětnice paní Melicharová. V roce 1925 jí zemřel dědeček a narodil se mladší bratr Ladislav. Dětství pamětnice se převážně odehrávalo ve Vanově, kde do svých 11 let navštěvovala obecní školu. Dalšího vzdělání dosáhla na 4leté měšťance v nedalekém městě Telč. Po absolvování měšťanky měla v plánu odcestovat do Vídně ke své tetě. Z této cesty nečekaně sešlo. Po roce jí starší bratr našel zaměstnání v Praze v rodině právníka barona Ringhoffera, majitele továrny Tatra Kopřivnice. Dne 15. 10. 1937 byla přijata jako kuchařka, kde mimo jiné sloužila i na Ringhofferově letním sídle zámku Štiřín. Avšak 15. 4. 1941 musela z vážných rodinných důvodů zaměstnání opustit. Od barona obdržela výstupní hodnocení a vrátila se zpět do rodného Vanova. Druhá světová válka byla v rozpuku. Paní Melicharová na toto období vzpomíná s pocity smutku, neštěstí, zoufalství a na druhou stranu i lásky, protože v roce 1942 se seznámila se svým osudovým mužem, písmomalířem Karlem Melicharem narozeným v roce 1919 v Lázu u Radomyšle. Živili se malováním obrázků s tematikou přírody, které prodávali do Švýcarska, firmě VETA. Dne 6. 2. 1943 se vzali, a protože byla válka, první dítě, dcera Eva se jim narodila až 15. 1. 1945. „*Když se blížil konec války, tak si představte, že my jsme si představovali, že budeme utíkat do lesů, protože jsme slyšeli, co se dělo*

na Slovensku, jak tam vraždili, a v Praze... a tak... Když postupovala fronta, upekla jsem takové večky, nakrájela je a nasušila. Měla jsem jich pytel, že když budeme utíkat někam do lesa, takže budeme mít potravu s sebou. Taková byla situace. A ve stodole jsme měli takovou jámu a do té jámy jsme odnesli všechny pěkný obleky. Dali jsme je do pytlů. Do jámy jsme dali slámu a na to všechny cenný věci ... a přesto jsme naházeli prkna, abychom to zakamuflovali. Naštěstí se ve Vanově nic nestalo, všechno to šlo na Krahulčí. Tam Němci zastřelili těch 5 chlapců, kteří na ně šli s flintami, chudáci ubozí. Jsou pochovaní v Telči na hřbitově, všech pět tam leží vedle sebe...“

Po ukončení války si s manželem přáli otevřít živnost na písmomalířství, reklamní ateliér. Jejich sen se stal skutečností na jaře 1946, kdy se z Vanova přestěhovali do Jihlavy. Firma nesla název „Rajka“ a nacházela se v ulici Matky Boží 31. Jejich služeb využívali podnikatelé, kteří chtěli: „*aby jim vybavil značku jejich firmy na lahve s vínem nebo na různý jiný výrobky potravinový*“, tzv. logo. Například i logo Kosteleckých uzenin z dílny pana Melichara je používáno dodnes.

S příchodem komunismu jim k lednu 1950 byla z nařízení státu živnost zavřena. Oba manželé se ocitli bez zaměstnání. Paní Melicharová později nastoupila jako účetní do firmy „*Jízdní kola, šicí stoje, zbraně a střelivo*“ v Jihlavě na Bedřichově. Jejím muži byl po hádce s „*kádrovým*“ na úřadu práce přikázán nástup do Ostravských uhelných dolů. S přepsáním vanovské usedlosti a zemědělské půdy do vlastnictví manželů Melicharových se situace obrátila. Pod podmínkou povinných dodávek pro výživu národa a práce na poli byl příkaz nástupu do dolů zrušen.

V 50. letech se ve Vanově postavilo „*družstvo*“, ve kterém později p. Melichar pracoval jako účetní. Komunismus v jejich životech opět sehrál další roli. Aby mohla jejich dcera Eva jít studovat na gymnázium, musela se paní Melicharová stát členkou družstva. Členové družstva řekli: „*Jestliže bude chtít jít dcera studovat, tak žádáme, aby matka byla členkou družstva, jo. Čili na mně udělali takovej podraz. Když bych odmítla, tak oni by nedovolili, aby šla Eva studovat. A ona se dobře učila. Táta plánoval, že bude letuškou. Tenkrát byly letušky v módě.*“ „*Váhala jsem, já jsem nechtěla. Musela jsem se vrátit do Vanova, odkud jsem odjakživa utíkala.*“ Paní Melicharová tedy začala pracovat jako účetní vanovského družstva. Nikdo netušil, že to bude na pouhý

rok. Její muž našel zaměstnání v telečské tiskárně jako písmomalíř. Z pozice účetní byla propuštěna a byla jí udělena práce v zemědělské výrobě.

Při dvouměsíčním pobytu vojenské služby v 50. letech manžel paní Melicharové prochladi a onemocněl zápalom plic. Začal mu vynechávat srdeční tep. Ve 42 letech, tj. v roce 1961, zemřel na mozkomíšni sklerózu. Naše pamětnice se ocitla s 16 - ti letou dcerou Evou a 13 - ti letým synem Karlem sama.

V roce 1962 byla Marie Melicharová nucena prodat usedlost ve Vanově i s polnostmi, aby nepřišla o jihlavský byt. Dne 17. 3. 1962 jí byl odeslán dopis z jihlavského Odboru bytového ve věci: Bytová záležitost – příkaz k vyklizení bytu. *„To bylo na udání, nějaký Jonáš ve Vanově udal, že mám v Jihlavě byt a ve Vanově Chalupu. A protože chtěli, abych se přestěhovala do toho Vanova, tak usiloval o to, abych ten byt tady pozbyla, abych musela do toho Vanova. Nechtěla jsem tam bejt, věděla jsem, že se tam neživím. Tak jsem musela tu chalupu prodat a udržet byt tady.“* Na schůzi družstva se následně hlasovalo, kdo je pro, aby paní Melicharová mohla chalupu prodat: *„předseda spočítal hlasy a bylo asi o 4 hlasy víc pro mě, nebo o 3, a ten jeden, jak jsem říkala, že se jmenuje, Jonáš, vystoupil a řekl: „No, ale já nevím, se mi nezdá, že jste to dobře spočítali, že jich tolik nebylo.“ A předseda řekl: „ Tak, prosím vás, hlasujte ještě jednou ... a spočítali, že teda pro mě je těch účastnej o 4 hlasy víc.“* Paní Melicharová dostala tedy povolení k prodeji vanovské chalupy a rázem dostala od jihlavské Komise bytové dopis ve věci: Bytová záležitost – odvolání do rozhodnutí bytového odboru ze dne 17. 3. 1962 – zamítnutí.

Paní Marie byla ráda, že je volná. Ale protože měla *„zemědělskou značku“*, nechtěli ji nikde přijmout, pouze tam, co se vázalo k zemědělství. Po dlouhém hledání nakonec díky pomoci kamaráda našla zaměstnání v jihlavské mlékárně. Od těžké práce s konvemi se dostala do kanceláře k evidenci obalu, které se věnovala dlouhých 11 let až do důchodu. Tíživé chvíle v životě si zpestřovala účinkováním v pěveckém sboru Foerster, díky kterému se mohla podívat do vysněné Vídně a setkat se s příbuznými. Od roku 1976 si krátce odpočinula, a protože se starala o svoji maminku, pro domácnost měla málo financí. Znovu byla nucena nastoupit do zaměstnání. Přes práci v cukrárně a mlékárenském obchodě se v 80. letech dostala k práci šatnářky a prodavačky ve „Skřípku“, kde zůstala až do roku 1993. Obdivuhodně tedy paní Melicharová pracovala do svých 73 let. S čistou myslí velmi barvitě zavzpomínala na klíčové okamžiky

dějin 20. století: 1968, 1969 - upálení J. Palacha, E. Pločka a rok 1989, který vnímá jako velký zázrak. Osobnost Václava Havla hodnotí velmi pozitivně, stejně tak jako Tomáše G. Masaryka. Paní Melicharová má ve své paměti živé obrazy všech našich prezidentů, včetně roku 1993, kdy byla Československá republika rozdělena. Na tento okamžik nevzpomíná s obdivem, dodnes se mu s lítostí podivuje. Naopak vstup do Severoatlantické aliance a Evropské unie hodnotí pozitivně.

Naše pamětnice paní Marie Melicharová se pro nás stala velkým vzorem. Přes tíživé okamžiky ve svém životě vždy dokázala, že síla jedince je neporazitelná. Plná životní energie se doposud pravidelně věnuje zahrádce a s úsměvem na tváři čas od času pobývá na chatě, kde zaslouženě odpočívá. Žena vychovaná v první republice je učebnicových příkladem toho, že poctivou prací a čistým nitrem člověk prožije život, za který se nemusí stydět.

Jsme velmi vděčné za setkání s paní Melicharovou, od které jsme se naučily, že i přes různé překážky v životě může být člověk šťastný a vděčný za to, že je především zdravý.